

Lea Korsgaard, ansvarshavende chefredaktør og medstifter af den digitale avis Zetland, holdte grundlovstale på Himmelbjerget 5. juni 2019

Jeg mødte for nylig en ung kvinde, der kaldte sig selv pessimist. Hun var succesfuld, hun var nyslået mor, hun gik til tysk på aftenskole, men hun var pessimist – og hun forklarede sin pessimisme sådan her: “Jeg er pessimist, fordi verden ikke bliver bedre. Den skuffer igen og igen.”

Bagefter kunne jeg ikke glemme hende. Jeg tænkte på hende en hel søndag, mens jeg oksede rundt og forsøgte at lave en kompostbunke i min have.

Verden skuffer igen og igen, havde hun sagt. Så hvorfor gøre sig dét besvær at håbe?

Jeg tænkte, at en ung kyniker er noget af det mest tragiske, der findes. En gammel kyniker ved trods alt noget om verden, men har tabt troen på den – en gammel kynikers kynismen er en hård kiste, som nogle minder af sten og nogle erfaringer af bitterhed pakkes ned i.

En ung kyniker, derimod, ved ret lidt om verden, og har aldrig troet på den. En ung kynikers kynismen er ikke en kiste, nogle minder pakkes ned. Her har kynismen mere form som en krig.

En ung kyniker er i krig mod sin egen fremtid, hvilket må være den værste at være i krig imod.

Ikke desto mindre har kynismen temmelig gode vækstbetingelser for tiden. Og hvis nogen var i tvivl, så skulle der bare en valgkamp til for at minde os om det. Hvis kynisme er fravær af håb, fraværet af en grundlæggende tro på både verden og hinanden, så er der masser af kynisme at spore i politik i dag. Ved indgangen til den valgkamp, der slutter i dag på denne grundlovsdag, der befandt vores tillid til politikerne sig på bunden af en historisk dyb afgrund. I en undersøgelse, som Jyllands-Posten kunne bringe inden valget, svarede kun 29 procent, at de har »meget stor« eller »ret stor« tillid til danske politikere i almindelighed – for bare lidt over ti år siden var det tal langt større, omkring 70 procent. Forleden skrev chefredaktøren på BT, at alle politikere er “magtliderlige”. Jeg hørte en helt almindelige mand i en tv-debat kalde politikerne “dumme som krydsfiner”. Politikerne selv beskylder rutinemæssigt hinanden for at lyve, og man skal ikke støve ret længe rundt på de sociale medier for at finde mennesker, der sammenfatter deres holdninger til politikere i ikke særlig flatterende enstavelserord eller som – måske endnu mere sigende – har givet deres mening til kende i form af den der grinende Facebook-emoji, som vel at mærke – hvis man kigger ordentligt efter – ikke bare griner. Den griner hånligt.

I kan måske se den for jer? Den har sammenknebne øjne som små trekantede og en stor flab, og den griner på sådan en måde, som man gør, når man vil vise det modsatte af engagement. Den griner for at sige: jeg griner af dine tåbeligheder, som er så tåbelige, at de ikke engang kan hidse mig op; jeg tager dig ikke alvorligt, griner det lille gule ansigt, for jeg tager ikke noget alvorligt, for hvis man skal tage noget alvorligt, skal man tro på noget, og jeg tror ikke på noget, jeg tror ikke på nogen, jeg tror ikke på dig, jeg tror ikke på mig, jeg griner af mennesker der fejler, jeg griner af mennesker der dummer sig, jeg ser det latterlige, det pinlige, det kiksede, og når jeg griner, griner jeg, fordi jeg synes, jeg har set den eneste tilbageværende sandhed i en verden tømt for mening, og den sandhed er, at det hele er til grin – sådan griner den gule grine-emoji, og på den vis siger den en hel del om vores tid.

Den lille gule grine-emoji repræsenterer på sin vis en af de største udfordringer, vores demokrati står over for – for et demokrati får ilt i kraft af samtalen. Når vi taler sammen. Når vi lytter. Og lytter åbent. Det er den lille gule grine-emoji ikke interesseret i.

23. april i 1910 holdt den tidligere amerikanske præsident Theodor Roosevelt en tale på Sorbonne-universitet i Paris, og her sagde han noget meget sandt om demokratiet, som det mest “gigantiske af alle tænkelige sociale eksperimenter” og han sagde noget om, hvad det krævede, for at eksperimentet ville ende i succes frem for tragedie.

Lad mig lige, inden jeg kaster mig ud i at citere fra hans fuldkomne fremragende tale, male billede frem af manden, der taler. Udover at have titlen som USA’s dengang yngste præsident på sit

CV, havde Roosevelt også været cowboy i det vilde vesten og modtaget Nobels fredspris, han var både bognørd og naturelsker, en menneskekender og amatørbiolog, i sin tid i Det Hvide Hus tog han til Yosemite Valley og sov i telt i sneen, og var efter eget udsagn lige så vild med naturens verden som med californiske dåseferskner. Inden han ankom til Paris her i 1910, havde han været på storvildtjagt i Afrika i et år med sit gevær over skulderen og tropehjelm på hovedet, men nu stod han altså her med stive flipper på Sorbonne-universitetet, klokken var tre om eftermiddagen og salen var proppet med tusindvis af mennesker, herunder en hel del ministre og generaler.

Hvad skal der til for at et demokrati – dette enestående eksperiment – ikke ender tragisk? spurgte Roosevelt. I et land, der alene styres af en enkelt eller en håndfuld mennesker, der er succesen betinget af den ene eller de få. “Kvaliteten af herskeren,” sagde Roosevelt, “er altafgørende.” Sådan er det ikke i et demokrati. I et demokrati er folket ikke undersætter, folket er den øverste, suveræne myndighed, og derfor er det kvaliteten af den enkeltes karakter, der er afgørende for demokratiets helbredstilstand. “Den almindelige borger,” med Roosevelts ord, “må være en god borger,” hvis eksperimentet skal lykkes.

Jeg sagde lige før, at samtalen er demokratiets ilt, “lad os tale sammen” lyder opfordringen her i dag på Himmelbjerget – men skal vi tro Roosevelt, er der en forudsætning, der skal være på plads, før det overhovedet bliver muligt at tale sammen. Samtalen er betinget af – med et meget fantastisk, men lidt gammeldags ord – en borgerdyd, og det er den borgerdyd, jeg gerne vil tale om her.

For hvad vil det sige at være en god borger? Ifølge den tidligere præsident ville det først og fremmest sige en ting: At stille sig til rådighed og kæmpe i arenaen, hvilket vil sige det modsatte af at sætte sig op på publikumsrækkerne blandt kynikerne.

Kynikeren gav Roosevelt ingenting for. Her kommer et langt, men fantastisk citat fra hans tale, hvor han slår det fast:

“Den ringeste måde at møde livet på, er ved at møde det med en snerren. Der er mange mænd, som føler en form for besynderlig stolthed ved kynisme, der er mange som alene beskæftiger sig med kritik af den måde, hvorpå andre gør, hvad de selv ikke engang tør forsøge. Der findes intet usundere væsen, ingen mand, der er mindre værdig til at modtage andres respekt, end ham, der enten har, eller lader som om han har, en fnysende vantro overfor alt, der er imponerende og ophøjet, enten i kraft af indsatsen eller i kraft af det noble forsøg, der selv hvis det fejler, er næsten lige så godt som indsatsen. En kynisk vane i tanken og i talen, en parathed til at kritisere arbejde, som kritikeren aldrig selv forsøger at udføre, en intellektuel distance, som ikke accepterer kontakt med livets realiteter – alt dette er markører, ikke som den, der bærer markørerne vil tro, på overlegenhed, men på svaghed.”

Respekten, sagde Roosevelt altså, burde ikke tilfalde kynikeren, i stedet burde respekten gå til “manden i arenaen”. Ham – eller hende selvfølgelig vil jeg tilføje til Roosevelts ord – “der”, som han sagde, “er mærket af støv og sved og blod, som kæmper tappert, som begår fejl, som kommer til kort igen og igen, fordi der ikke er nogen indsats uden fejl og mangler, men som kæmper alligevel for at leve op til sin pligt; som kender til begejstring; til hengivelse, som bruger sig selv i en værdig sag, som i bedste fald til sidst møder triumfen efter en stor præstation, og som i værste fald, hvis han fejler, i det mindste fejler, fordi han har turde satse stort, så han aldrig skal findes blandt de kolde og vage sjæle, som hverken kender til sejr eller nederlag.”

Med andre ord: Det er kampen i arenaen, der gør en borger til en god borger.

Omkring 70 år før Roosevelt holdt sin store tale i Paris tog den danske præst, poet og reformator Steen Steensen Blicher initiativ til det, der blev kendt som Himmelbjergfesterne – og som jo ja, foregik cirka lige her, hvor vi står nu. Ligesom Roosevelt på den anden side af Atlanten var overbevist om, at et lands succes afhang af almindelige menneskers borgerdyder, på samme måde havde Blicher set en forbindelse mellem det enkelte menneskes indre kultur og den større kultur, som driver et land enten fremad eller ned i sumpen. Blicher havde en drøm om et bedre liv for den

forarmede, forhuttede almue på landet. Han foreslog både politiske og økonomiske reformer og han havde visioner om at udvikle et mere effektivt landbrug, men der var ikke noget af det, der lod sig gøre – vidste han – hvis ikke samfundsforandringerne også manifesterede sig i en forandring i bevidstheden. En forandring i sindet. Hovbønderne i Viborg Amt, skrev han i 1839, havde “overfladisk og sjaskevornt”. De lagde ingen stolthed i deres arbejde, de havde ingen arbejdsdisciplin, deres nakker var dukket, deres gang var langsom, de havde ingen evne til at gå ind i arenaen og kæmpe, dette var endnu ikke myndige mennesker i ånden, der var i stand til lede sig selv i et frit land.

Det skulle Himmelbjergfesterne være med til at lave om på. Husk på, vi er i årene op til Grundloven blev skrevet, vi ved fra historiebøgerne, at folkestyret er på vej, men her, da Steen Steensen Blicher inviterer til den første Himmelbjergfest i 1839, er der ikke noget, der hedder det danske demokrati endnu. Men Blichers fester – eller folkemøder – plantede et før og et efter i historiebøgerne. De etablerede en helt ny forsamlingsform, hvor landbobefolkningen kunne mødes med hinanden, diskutere politik, tale med hinanden, lytte til hinanden og selv formulere deres krav, forventninger og drømme til fremtiden, frem for tavst at modtage deres udstukne skæbne et sted oppefra. På den måde blev Blichers Himmelbjergfester prototypen på den slags grundlovsfester, vi holder i dag over hele landet. Der var også taler til Blichers fest. Der var også sang. Men så var også noget på programmet, der så vidt jeg ved, ikke står på programmet noget sted i dag [jo, viste det sig! På Ubberup Højskole!]. Til Blichers Himmelbjergfester blev der kæmpet. Helt bogstaveligt. Blicher kaldte Himmelbjergfesterne for Danmarks olympus, og han havde en grandios plan om at lave en dansk udgave af de græske, olympiske lege, der skulle dyrkes gymnastik til hans fest, der skulle dystes og afholdes konkurrencer. I sin første tale til det første Himmelbjergmøde fremhævede han, hvordan det var i “kamplegene”, at de græske yndlinge var blevet opflammet “til uovervindelig alvorskampen”, som han sagde. Ligesom Grundtvig, der skrev nogle af sangene til Himmelbjergfesterne, var Blicher af den opfattelse, at kamp er en afgørende del af ikke bare en levende, politisk kultur, men ethvert levende menneskes liv. I kampen lå den transformerende kraft. I kampen blev ånden vækket – og holdt vågen.

Og den hvisker til os fra dette landskab. Vi skal ind i arenaen. Vi skal svede. Vi skal stræbe. Vi skal fejle, måske, men vi skal forsøge og vi skal forsøge igen og igen.

Problemet med kynismen er, at den ikke bare påvirker de kyniske. Som den engelske skribent Caitlin Moran har formuleret det: “Kynisme løber gennem en kultur som blegemiddel og udsletter millioner af små, spirende idéer.” Det, der står tilbage, er en gusten slette, hvor ingen modige forsøg eller spændende initiativer kan leve. På den vis bliver kynikerens profeti selvopfyldende: Se, kan han sige. Jeg fik ret! Verden er et trøstesløst sted, og den står ikke til at ændre.

Og det man skal vide om kynikeren er, at når han siger det, så kan det se ud som om, han deltager, at han kæmper. For kynikeren, han blander sig og mener ting, mener en hel masse faktisk, og det, der kommer ud af kynikerens mund kan sagtens lyde rationelt. Fornuftigt. Ja, faktisk kan kynikeren lyde så fornuftig og rationel, at det er blevet en hel profession at være kyniker. I mit eget fag – journalistikken – går der eksempelvis efterhånden en del lønkroner til mennesker, der er ansat til ikke at deltage i samfundsdebatten, men at beskrive samfundsdebatten. At regne den ud, at spekulere i politikernes motiver, at udlægge den påståede skjulte tekst, at udstille andres besvær med at få ting gennemført og påpege alle fejlene undervejs, at sidde i et tv-studie og helt ansvarsløst bedømme andre ude eller inde.

I løbet af valgkampen har kynikerstanden arbejdet sig en pukkel til, og de skal nok få endnu mere overarbejde under den sikkert svære regeringsdannelse, som venter fra i morgen. Men kynikeren er ikke kun professionel meningsmaskine. Kynikeren findes alle steder. Han findes til ethvert forældremøde, hun findes til enhver generalforsamling, enhver ejerforening, enhver arbejdsplads. Han findes hjemme i sofaen foran fjernsynet fnysende af politikerne, hun findes på Twitter, han findes i den sarkastiske gule grine-emoji, jeg plantede på Facebook forleden, hun findes som mulighed i de fleste mennesker, som sindets gasgrønne slugter, der hvor doven hån og billig foragt bor.

Og kynikeren lyder altså rationel. Kynikeren kigger på dem, der tumler rundt, svedende, kæmpende, dem, der besværet forsøger at bygge noget op. Og så mener kynikeren en hel masse om den indsats. At det ikke er arbejdet værd. At planen er urealistisk. At drømmen vil bryde. At det var tåbeligt overhovedet at kaste sig ind i den kamp. At al den iver og begejstring og stridslyst, da er meget kær, men hvad skal vi egentlig med den, når det hele åbenlyst vil fejle. Og når kynikeren siger alt det, vil han lyde som en, der har styr på tingene, en der ved ting, en der har indsigt, en der tør rive sløret fra vores øjne og vise os virkelighedens barske realiteter, og når han gør det, vil han klæ' sig i noget, der ligner ansvarlighedens gevandter, og ansvarlighedens gevandter vil få ham til at fremstå klædelig kritisk.

Men der er ikke tale om kritik.

For at udøve kritik må du stå i arenaen. Du må have noget på spil selv. Du må være en del af kampen, hvilket er det samme som at sige, at du må være en del af samtalen. Kynikeren er ikke gået ind i kampen, i samtalen, med sig selv som indsats, med sine egne visioner, sine egne drømme, sit eget arbejde, sin egen indsats. Han sidder i stedet oppe på tilskuerrækkerne og spiser popcorn. "Den kroniske fortvivlelse er den dovnes badekar, dér ligger han og plasker i sit lune sæbevand," som digteren Erik Knudsen engang har formuleret det ...

Så hvad der faktisk er tale om, er den særlige form for åndelig dovenskab, som er kynikerens kendetegn og som gemmer sig nedenunder de der kritiske gevandter: Kynikeren er ikke ude på at tage ansvar. Kynikeren er kun ude på at beskytte sig selv. Men – og det er dét, der snyder – men han får det til at ligne, at han står i arenaen; han får det til at ligne en lige kamp. En kamp, en samtale, mellem den, der siger ja, og den, der siger nej.

Kampen er bare ikke lige. For man risikerer at tage fejl på tusind flere måder, når man handler, end når man kritiserer.

"Nej" har alle trumferne på hånden til at begynde med. Nej har to esser, hjerter konge og spar ti allerede ved spillets begyndelse.

"Ja" sidder bare der og sveder. Med en sølle ruder to på hånden.

"Ja" melder sig ind i skolebestyrelsen i stedet for at sidde hjemme og skrive mails til skoleledelsen. "Ja" peger på et problem på arbejdspladsen og foreslår et bud på en løsning i samme åndedrag. "Ja" forhandler sig til et ujævnt kludetæppe af et kompromis, selvom drømmen om idealernes persiske tæppe stråler mere indbydende. "Ja" tager en tårn som spejderleder. "Ja" organiserer håndboldstævnet. "Ja" graver en køkkenhave med naboerne i kvarteret. "Ja" bruger en aften om ugen i lektiecaféen, "ja" stiller bøger op på det lokale bibliotek, "ja" opretter en friskole, når kommuneskolen forsvinder fra byen, "ja" – og det kan egentlig ikke understreges nok på en valgdag som i dag – "ja" stiller sig selv til rådighed som folkevalgt for at tage ansvar for det land, vi har til fælles, også selv om risikoen for at fejle og blive hånet for de fejl er indbygget i det ansvar. "Ja" har et ocean af muligheder for at tage fejl, for at dumme sig, for at mislykkes; "nej" kan meget vel gå hen og få ret, men "ja" kæmper og deri ligger hele forskellen.

Men vent et øjeblik. Hvis nej har større chance for at vinde end ja, hvis kynikeren på publikumstribunen har større chance for at få ret end hende, der kæmper i arenaen, så har min unge pessimist vel egentlig fat i noget? Hun sagde, da jeg mødte hende, at verden skuffer, så hvorfor tro på andet?

Hvis kampen ikke er lige, så er det vel faktisk rationelt at forudsige nederlaget? Ja, så er det vel ikke bare rationelt, men ligefrem i pagt med en større sandhed: Verden vil i udgangspunktet skuffe?

Er det sådan, at håbet er bundet i det blåøjede, i naiviteten? Mens skuffelsen er bundet i kendsgerningerne?

Tilbage i december kørte jeg til Aarhus for at interviewe teologen Ole Jensen i en anden sammenhæng – jeg ville tale med ham om behovet for et nyt natursyn, og han satte sig der i sin stol, over 80 år gammel med indsigter skarpe som rageknive, og så sagde han noget i en bisætning, der havde forbindelse, til det jeg taler om her ...

Han sagde: Hvis det rent faktisk forholder sig sådan, at verden er et trøstesløst sted, hvorfor er det så ikke dét, vi lærer børn?

Med andre ord: Hvis kynikerne har ret, hvorfor er det så ikke det kyniske verdensbillede vi helt naturligt giver videre til vores børn?

Hvorfor sparer vi ikke børnene for meget skuffelse og siger til dem, at de skal undlade at stole på andre? Hvorfor siger vi ikke til dem, at de skal tro det værste om deres sidekammerat? Hvorfor synes vi ikke, at den bedste vejledning vi kan give dem her i livet er at fortælle dem, at de bør mistænke enhver for at have gedulgte motiver? Hvorfor kvæler vi ikke bare deres tillid til at begynde med? Deres håb?

Det gør vi ikke.

Selv den unge kyniker, jeg mødte for nylig. Mit gæt er, at når hendes børn er kede af det, så putter hun dem ikke med beskeden om, at “i morgen bliver sikkert lige så forfærdelig”.

Hun siger, det skal nok gå. Hun siger, der er en ny dag i morgen. Hun siger, du føler dig ensom, du føler dig forladt, men lyset står over mørket. Det gode findes. Det bliver lyst igen, siger hun. Hun giver sine børn et nænsomt syn på verden: Ja, du græder. Og det kan der være god grund til, men din boble er ikke verden, læg verden det ej til last.

Sådan noget i den stil, siger hun, tror jeg.

Hvorfor? Hvorfor giver vi som udgangspunkt vores børn et nænsomt, kærligt syn på verden, når nu den er fyldt med skuffelser?

Måske er det fordi, der findes en eksistentiel grundindstilling i os, som går forud for kynismen?

Vi opdrager ikke børn til at blive kynikere, fordi vi fornemmer et eller andet sted, at verden – på trods af sorg og ulykker og sygdom og ufred og idiotiske beslutninger og korrumpere systemer – faktisk kommer med en opfordring til at synes om den og tro på dens fremtid. Vi fornemmer, at mistillid, mismod og mistro ikke bør være udgangspunktet.

Ingen børn – intet ungt menneske – bør være igang med at skyde deres egen fremtid ned.

Vi har ikke selv bestemt at vi vil være til. Livet er noget, nogen eller noget – alt efter observans – har givet os, og det er blevet givet til os i fællesskab med andre. Det ville ikke være mystisk, hvis vi ikke var til. Det mystiske er, at vi findes, at vi er til, og dét at vi er til kommer ikke bare med et mandat til at værdsætte at vi findes; det kommer også med en underforstået forpligtigelse til os selv og hinanden. En forpligtigelse til at tage vare på det. Og ved at tage vare på det – få noget ud af det. At gå ind i det, at gå ind i det hele, med Hal Kochs ord at “indlade sig lidenskabeligt med tilværelsen”, også når det kræver en kamp, der får sveden til at rende fra panden og støvet fra manegen til at hvirvle op og sætte sig i det.

På alle demokratiets små og store tingmøder, hvor vi mødes og taler med hinanden, er det nemmest at sige nej, og mulighederne for at sige nej forekommer endeløse i denne stejle enten-eller-tid. Derfor er der så meget desto større grund til at minde sig selv om det, en klog kvinde har formuleret sådan her: Håb uden kritisk tænkning er naivitet. Kritisk tænkning uden håb er kynisme.

Der findes en myte om vores land som et lille fordrageligt land, som ikke sådan for alvor kender til kamp. Forleden så jeg myten gentaget på lederplads i Weekendavisen – myten om, at Grundloven blev til i al fredsommelighed, efter at folket i 1848 sjoskede op til Frederik d. 7 og i bad om en fri

forfatning, selvom sandheden er en anden ganske anden – nemlig den, at der i forlængelse af kravet til kongen udbrød en blodig borgerkrig mellem den del af riget, der kaldte sig tysk og den del, der kaldte sig dansk. I slaget ved Isted Hede mistede over 6.000 mænd livet. Det blev det største slag i Danmarkshistorien, det varede i 12 timer, vejret slog om undervejs til tæt dis og øsende regn, slagmarken må have været et æltet pløre af mudder og kroppe; her kæmpede på hver sin side af krigen fætre mod fætre, brødre mod brødre – så kom ikke og sig, at kamp ikke er en del af vores historie.

Der findes også andre kampe, mindre blodige kampe, mere fantasifulde kampe, kampe på ord, kampe på idéer, indre kampe, kampe i kompromisets navn, men stadig kampe, som kom til at forme vores historie – og det var ikke dem, der sagde nej undervejs, som skrev kapitlerne, det gjorde dem, der sagde ja.

Om natten, den dag Hitler var kommet til magten i Tyskland, havde vores kamp mod nazismen adresse hos statsminister Stauning i Kanslergade i København, hvor Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Venstre lavede et bredt forlig over midten, der skulle løfte både bønder og arbejdere, og som – viste historien – inddæmmede de ekstreme kræfter, der blev opildnet andre steder i Europa på det tidspunkt. “Vi har ofret nogle principper,” udtalte Stauning til en avis, “men vi har reddet landet!”

I begyndelsen af det 20. århundrede boede kampen for retten til at råde over sin egen krop hos kvindesagens forkæmper, den boede hos læger, hos pædagoger, hos forfattere, kunstnere, hos helt almindelige mænd og kvinder, der satte deres ære og ry og nogle af dem endda også livet på spil for at insistere på sammenhængen mellem den frie tanke og den frie krop – og en majdag for 50 år siden, i år, der flyttede den kamp ind i Folketinget, da et flertal af politikerne vedtog en på verdensplan historisk lov, der ophævede billedcensuren – og som tilbød en symbolsk slutning på kampen i den frie krops navn.

Tilbage i det 19. århundrede boede en kamp i værkstedet hos opfinderen og højskolelæreren Poul la Cour, da han satte sig for at forske i vindkraftens evne til at producere elektricitet. Han indrettede den første forskningsstation for vindmøller i verden betalt af offentlige midler. Hans ærinde var ikke profit, det var socialt, vindmøllernes elektricitet skulle bringe nye muligheder til folk på landet, der skulle sættes gnist til de mange nye andelsforeninger, der skød frem i disse år, og derfor var kampen for vindmøllerne også en kamp med vores forestillingsevne, med den mentale model for, hvad der kunne lade sig gøre. Hvordan verden også kunne se ud. Og skal vi lære noget af historien om Poul la Cours vindmøller, så er det, at verden kan se anderledes ud, at virkeligheden kan ændre sig og ændre sig til det bedre, at kampen ikke behøver være forgæves, og der findes ikke nogen vigtigste påmindelse nu, i denne tid, hvor jorden kalder og beder os om at passe på den.

Et demokrati er ikke afhængigt af ét menneskes vilje og én persons karakter. Et demokratisk succes er en langt mere kompliceret og derfor langt finere affære, den står og falder med den enkelte borgers evne og lyst til at gå ind i den arena. I mit fag, journalistikken, der er vi vilde med at “placere ansvar”, vi render hele tiden rundt og skal placere det der ansvar hos nogen, og somme tider er der også åbenlyse grunde til, men egentlig egner ansvar sig forholdsvis dårligt til at pålægge andre, det egner sig bedst til indvortes brug – ansvaret er også de politikeres, vi stemmer til Christiansborg i dag, men slet ikke kun – ansvaret er dit, det er mit, det er bøvlet, det er besværligt, men der er ingen anden vej med mindre vi vil en kultur – og en politisk samtale – hvor de hånlige fnys gjalder højest.

Så på sin vis må det være hovedanliggendet: At gå til virkeligheden med andet end en vrængen. At vove pelsen. At være med til at bygge op. At bygge videre på et land, hvor dét at melde sig ind i kampen bliver betragtet som mere attråværdigt end fornøjelsen ved at snerre ad de kæmpende. At trods tidens herskende idé om, at forsvindende lidt bør aftvinge respekt. At ville et fællesskab, hvor agtelsen i udgangspunktet tilfalder dem, der sætter sig selv på spil, dem, der forsøger, fejler, forsøger igen, tager ansvar, og som kommer til at se herrens ud, og som fortunlet kommer til at kende terrænets dybeste dale, men alligevel tager turen – fordi de hellere vil leve et liv drevet af

pligtfølelse og glødende overbevisning end et liv med armene over kors, hvor følelser som ydmyghed og stolthed aldrig kan høre hjemme.

Glædelig grundlovsdag.

Fotos Benjamin Nørskov og Poul-Louis Bøving Larsen

Lea Korsgaard (født 27. juli 1979) er en prisvindende dansk journalist og forfatter. Hun er ansvarshavende chefredaktør og medstifter af den digitale avis Zetland. Hun har tidligere været journalist på Berlingske og Politiken og skrevet flere bøger. Modtager af blandt andet De Berlingske Journalisters Pris (sammen med Stéphanie Surrugue i 2005) og Årets redaktør (2016).